

RAISIO VAHANIITTY

Ajoittamattomien kivilatomusten kaivaus

Jari Näränen 2006

RAISIO, KERTTULA, VAHANIITTY
LUONTEELTAAN JA AJOITUKSELTAAN
EPÄMÄÄRÄISTEN KIVILATOMUSTEN KAIVAUS
3.-4.5.2006
JARI NÄRÄNEN

KOHDETIEDOT

Raisio, Kerttula, Vahaniitty, kahden luonteeltaan ja ajoitukseltaan epämääräisen kivirakenteen kaivaus 3.-4.5.2006. *my:rek 1000 10 4111 (tentatiiv.)*

Kaupunki: Raisio
Kylä: Kerttula
Tila: Rn:o 6:82
Maanomistaja: Raision kaupunki
Sijainti: Peruskartta 1044 07 Rusko
Latomus 1
X=6711 738
Y=1563247
Z= 40,34 m m.p.y.
Latomus 2
X=6711752
Y=1563229
Z=39,70 m m.p.y.
Kiintopiste: Oma korkeuspiste 40,04 m m.p.y. Korkeuden on siirtänyt Raision kaupungin mittausosasto ja se on N60-järjestelmän mukainen.
Kenttätöjohtaja: FK Jari Näränen
Työntekijät: Piirtäjä Huk Hanna-Leena Salminen.
Työtuntimäärä: 32
Tutkittu pinta-ala: n. 8m²
Rahoittaja: Raision kaupunki
Aiemmat tutkimukset: Laukkanen Esa 2005: inventointi.
Mustavalkonegatiivit: 140433-140443
Diapositiivit: 57667-57676
Liitteet: Kuvaluettelot ja karttaliitteet (yleiskartta ja 3 tasokarttaa).

11.5.2006 KUKI

Kohteiden kuvaus

Kohteet sijaitsevat laajahkolla kallionlaella. Latomus 1 sijaitsee laen keskivaiheilla ja latomus 2 siitä luoteeseen noin 10 metriä. Kallionlaki on varsin avoin, siellä täällä kasvaa matalaa puustoa, pääasiassa mäntyä. Aluskasvillisuus koostuu erilaista sammalista, jäkälistä, ruohoista ja kanervikosta. Alueella ei ole juurikaan havaittavissa irtokivikkoa.

Latomus 1 on kasattu kalliosyvennykseen, joka avautuu koilliseen ja itään. Kiviä on havaittavissa noin 24 kpl. Latomus on varsin tiivis, mutta koillisessa on näkyvissä muutama kivi irrallaan rakenteesta. Latomuksen kivet ovat halkaisijaltaan 10–50 cm suuruisia. Latomuksen keskiosassa kiviä on selvästi ainakin kaksi kerrosta ja reunalla vain yksi kerros.

Muodoltaan latomus on suorakaiteen muotoinen, suurin pituus lounas–koillinen – suunnassa on 230 cm ja kaakko –luode–suunnassa 130 cm. Latomuksen luoteiskulma on kiinni kalliosyvennyksen reunassa. Maannos kivien välissä on humusta ja paikoin on näkyvissä kallio.

Latomus 2 sijaitsee kallioalueen luoteisreunassa. Latomuksen eteläreunassa kasvaa mänty, jonka juuri työntyy kalliota myötäillen latomukseen. Kiviä oli näkyvissä ennen kaivausta noin 25 kiveä, halkaisijaltaan 10–40 cm suuruisia. Latomus on varsin tiivis ja sen mitat ovat 185x170 cm. Muodoltaan se on neliömäinen.

Noin 50 metrin päässä latomuksesta 1 on selvä rajamerkki (6711736/1563312/37,42), pienehkö kivilatomus, jossa on keskellä pystyyn tuettu noin 40 cm korkea kivi. Nykyisellä kaupungin pohjakartalla merkin kohdalle osuu Kerttulan ja Metsäsylttilän kylien raja. Silmämääräisen vanhojen karttojen tarkastelun perusteella näyttäisin raja olleen samalla paikalla ainakin vuoden 1788, 1801, 1898–1903 kartoissa. Kaivauksiin varatun ajan puitteissa ei ollut mahdollisuutta tehdä tarkempaa kartta-analyysiä.

Kohteen arkeologinen tutkimus

Mittaukset ja dokumentointi

Kohteille ei laadittu kaivausta varten yhtenäistä koordinaatistoa, koska erillisten dokumentointikarttojen katsottiin riittävän.

Korkeuskiintopisteeksi valittiin latomuksen 1 vieressä sijainnut kivi, jonka korkeudeksi Raision kaupungin mittausosaston toimesta mitattiin 40,04 m.p.y. Korkeuskiintopisteen mittauksen yhteydessä määritettiin kohteen tarkoiksi koordinaateiksi 6711738/1563248. Korkeuskiinto–pistettä ei merkitty pysyvästi kallioon.

Tutkimuksen eteneminen

Latomus 1

Tutkimus aloitettiin mittaamalla alueelle pohjois-eteläsuuntainen kaivausalue, kooltaan 2x2 m. Tämän jälkeen alueelta poistettiin pintamaa. Pintamaa oli lähinnä jäkälää ja sammalta sekä paikoin humusta. Tämän jälkeen latomuksesta piirrettiin tasokartta mittakaavassa 1:20 ja alue vaaittiin.

Seuraavaksi poistettiin ensimmäinen kivikerros. Poistettaville kiville mitattiin pohjalukemat. Poistettavat kivet numeroitiin taululiidulla entistämistä varten. Lisäksi kaivettiin jonkin verran, muutama cm, ympäröivää erittäin humuspitoista maannosta.

2. tasossa latomuksen mitat olivat 130x70 cm. Varsinaiseen latomukseen kuuluvia kiviä oli jäljellä noin 15, muutama kivistä oli näkyvissä jo pintakerroksessa. Kivet olivat kooltaan hieman pienempiä kuin ensimmäisen kerroksen kivet. Tasosta 2 piirrettiin tasokartta mittakaavassa 1:20 ja alue vaaittiin.

Sen jälkeen poistettiin ja pohjavaaittiin jäljellä olevat kivet. Uutta kivikertaa ei enää tullut näkyviin. Alueelle kaivettiin muutama syvempi koekuoppa.

Päätteeksi kivirakenne ennallistettiin.

Latomus 2

Myös latomuksen 2 tutkimus aloitettiin mittaamalla alueelle pohjoiseteläsuuntainen kaivausalue, kooltaan 2x2 m. Tämän jälkeen alueelta poistettiin pintamaa. Pintamaa oli lähinnä jäkälää ja sammalta sekä paikoin humusta. Tämän jälkeen latomuksesta piirrettiin tasokartta mittakaavassa 1:20 ja alue vaaittiin.

Seuraavaksi poistettiin ja pohjavaaittiin näkyvissä olleet kivet. Poistettavat kivet numeroitiin taululiidulla entistämistä varten. Uusia kiviä ei tullut näkyviin. Aluetta kaivettiin noin 5–10 cm kiveyksen alapuolelta. Lopuksi kaivettiin vielä muutama syvempi pelkanpisto ja kiveys entistettiin. Kaivausta hankaloitti latomuksen kupeessa kasvavan männyn juuristo erittäin paljon, juuria ei kuitenkaan haluttu katkoa tarpeettomasti.

Kaivaushavainnot

Latomus 1

Latomuksen kivet oli selvästi aseteltu paikoilleen. Ne on kerätty luontaiseen kallionkoloon, jonka pohjalla on jonkin verran humuspitoista maata.

Latomuksen kivien lomassa ja sen alapuolella oli samaa erittäin humuspitoista, multavaa lähes mustaa maata. Väri johtui siitä, että maa oli varsin kosteaa, mitään merkkejä tulenpidosta ei havaittu kivissä eikä maassa.

Latomus 2

Kiveyksen alapuolelta tuli esiin punertavan ruskea hiekkamaannos, sitä kaivettiin noin 5–10 cm. Hiekkamaassa oli seassa jonkin verran orgaanista ainesta sekä runsaasti pieniä ja isompia noin 5–10 cm halkaisijaltaan olevia kiviä, selvästi ympäröivästä kalliosta rapautuneita.

Mitään ihmistoiminnan merkkejä ei latomuksen alapuolisesta maasta havaittu.

Löydöt

Kummastakaan latomuksesta ei tehty mitään löytöjä.

Kohteen ajoitus ja tulkinta

Tutkimukset eivät tuoneet esiin mitään seikkoja, jotka olisivat selventäneet latomusten ajoitusta tai funktiota. Kummankin latomuksen kivikertojen alla oli maata, joten ne ovat muodostuneet varsinaisen rantavaiheen jälkeen. Latomus 2 saattaa olla luontaisesti muodostunut. Latomus 1 puolestaan on selvästi ihmisen kokoama. Kyseessä voisi olla vanha rajamerkki, sillä latomuksesta noin 50 metrin päässä on kivistä koottu rajamerkki. Ehkä rajaa on joskus siirretty ja latomus 1 on nykyistä edeltävä rajamerkki tai se liittyy jotenkin olemassa olevaan merkkiin.

Luettelo kaivauksen negatiiveista, jotka on numeroilla tallennettu Museoviraston arkeologian osaston arkistoon.

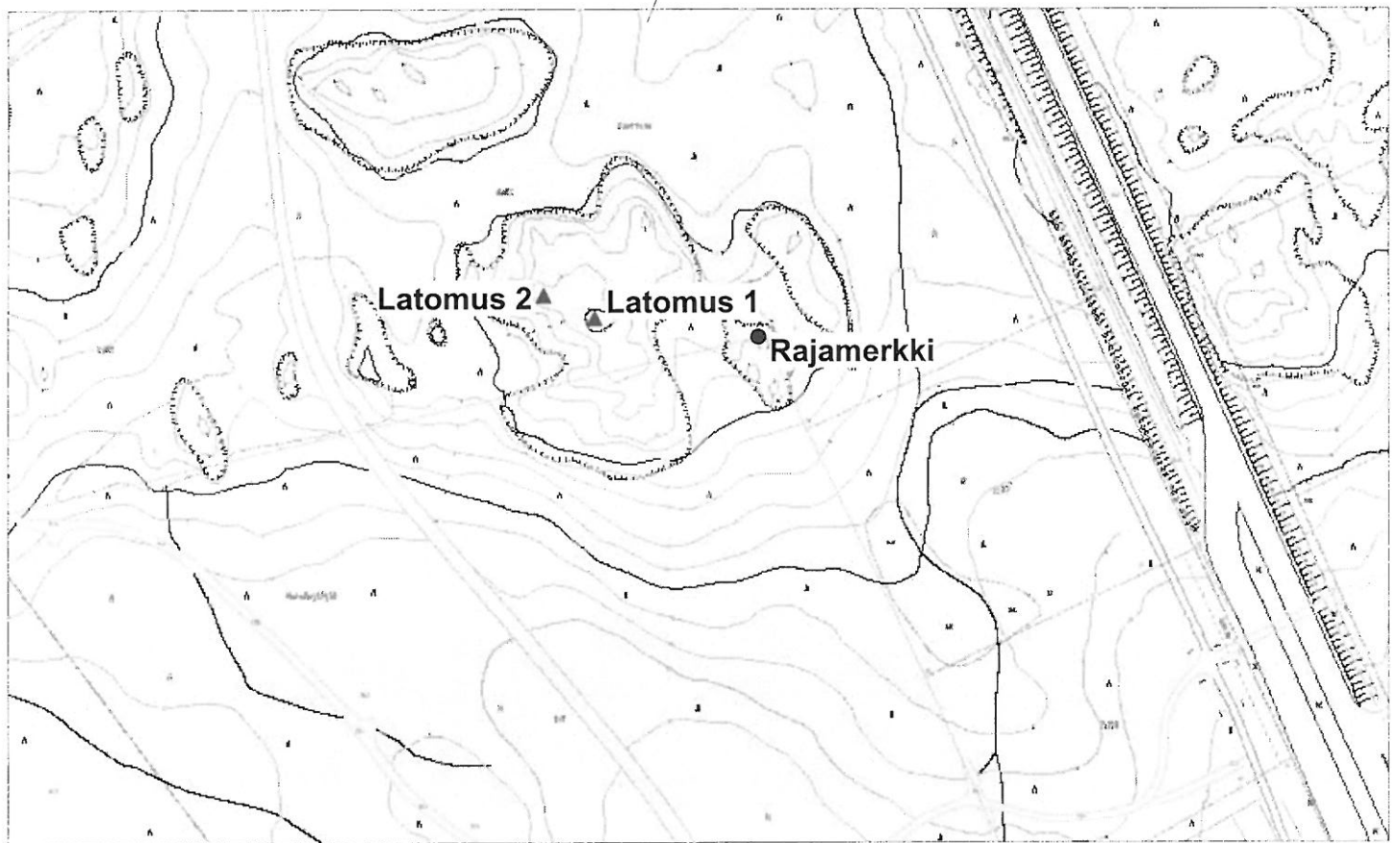
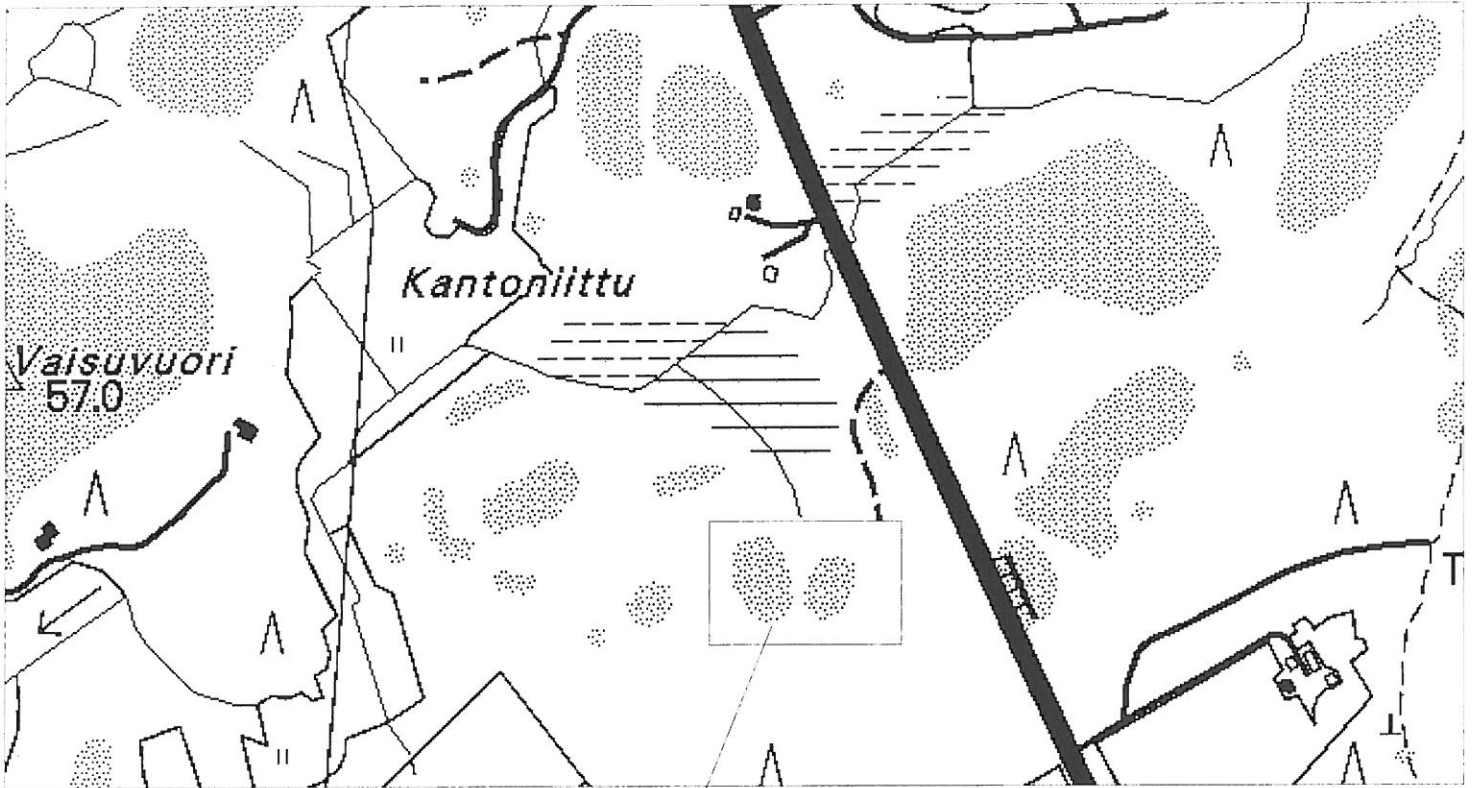
Kuvaajina Jari Näränen ja Hanna-Leena Salminen.

Numero	Kuvaus	Kuvaussuunta	Päivämäärä	Kuvaaja
140433	Latomus 1 ennen pintamaan poistoa.	S	3.5.2006	H-LS
140434	Latomus 2 ennen pintamaan poistoa.	W	3.5.2006	H-LS
140435	Yleiskuva alueesta.	E	3.5.2006	H-LS
140436	Yleiskuva alueesta.	E	3.5.2006	H-LS
140437	Latomus 2 pintamaan poistamisen jälkeen.	W	3.5.2006	JN
140438	Latomus 1 pintamaan poistamisen jälkeen.	S	3.5.2006	JN
140439	Latomus 1 ensimmäisen kivikerroksen poistamisen jälkeen	S	3.5.2006	JN
140440	Latomus 1 pohjaan kaivettuna	S	3.5.2006	JN
140441	Latomus 1 ennallistettuna.	S	3.5.2006	JN
140442	Latomus 2 pohjaan kaivettuna.	W	3.5.2006	JN
140443	Latomus 2 ennallistettuna.	W	3.5.2006	JN

Luettelo kaivauksen diapositiiveista, jotka on numeroilla tallennettu Museoviraston arkeologian osaston arkistoon.

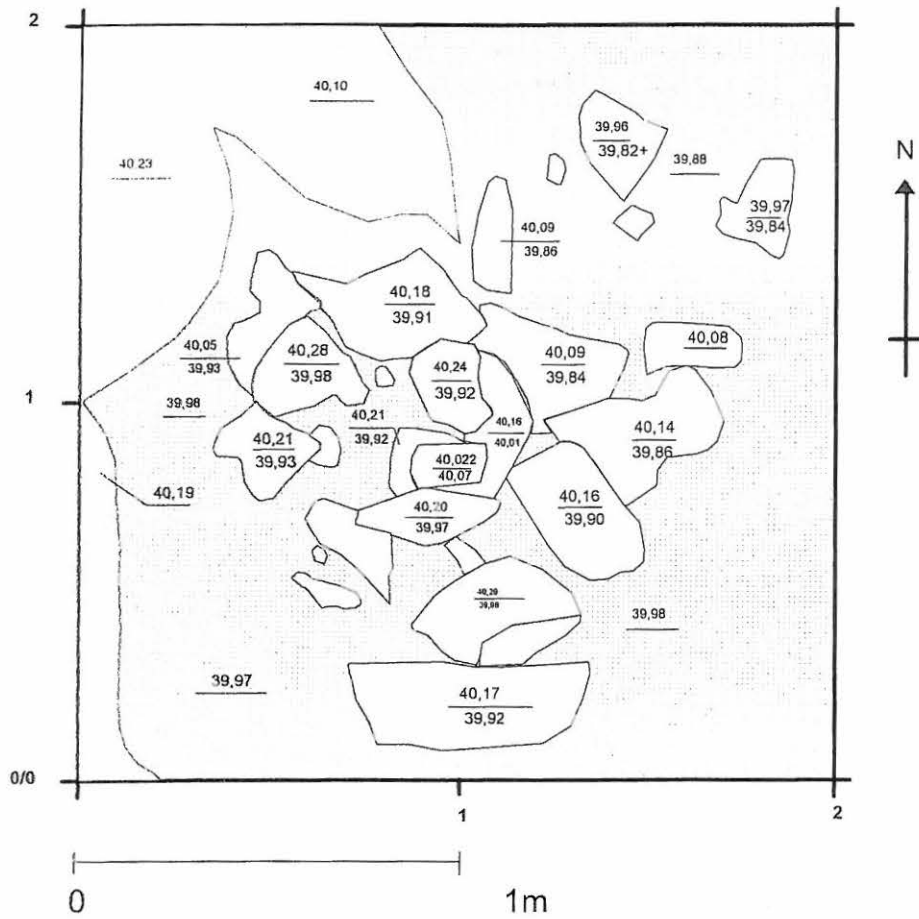
Kuvaajina Jari Näränen ja Hanna-Leena Salminen.

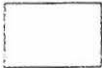
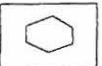
<u>Numero</u>	<u>Kuvaus</u>	<u>Kuvaussuunta</u>	<u>Päivämäärä</u>	<u>Kuvaaja</u>
57667	Latomus 1 ennen pintamaan poistoa.	S	3.5.2006	JN
57668	Latomus 2 ennen pintamaan poistoa.	W	3.5.2006	JN
57669	Yleiskuva alueesta.	E	3.5.2006	H-LS
57670	Latomus 2 pintamaan poistamisen jälkeen.	W	3.5.2006	JN
57671	Latomus 1 pintamaan poistamisen jälkeen.	S	3.5.2006	JN
57672	Latomus 1 ensimmäisen kivikerroksen poistamisen jälkeen	S	3.5.2006	JN
57673	Latomus 1 pohjaan kaivettuna	S	3.5.2006	JN
57674	Latomus 1 ennallistettuna.	S	3.5.2006	JN
57675	Latomus 2 pohjaan kaivettuna.	W	3.5.2006	JN
57676	Latomus 2 ennallistettuna.	W	3.5.2006	JN

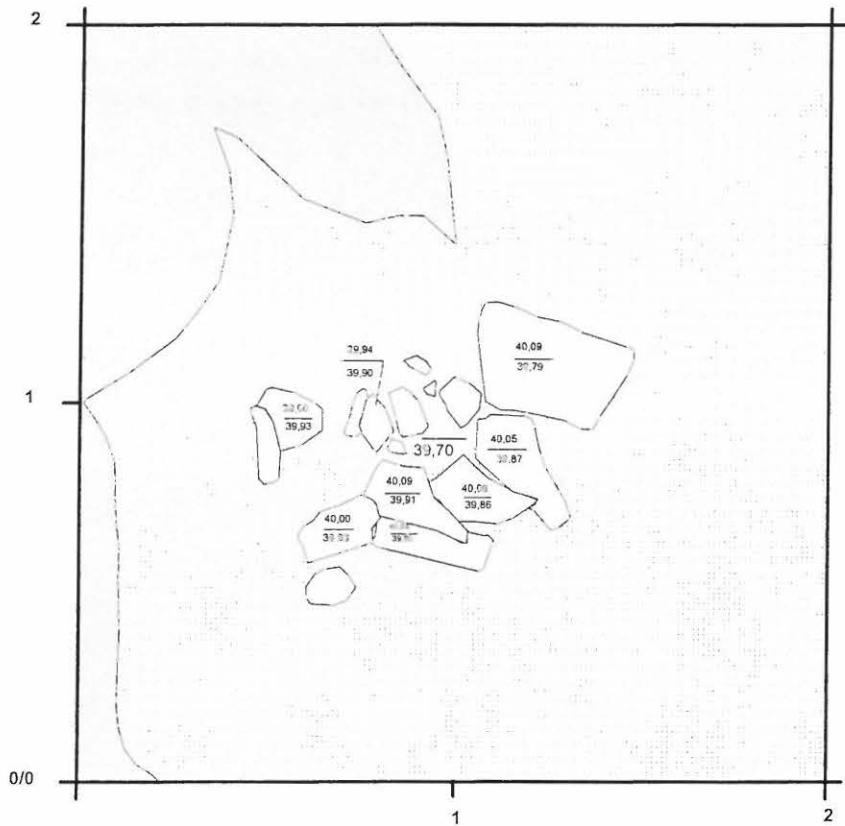
RAISIO KERTTULA VAHANIITTY 2006
KARTTA 1 Rkn:o 6 :82
Yleiskartta, kaivauskohteiden sijainti
Pk 104407
Raision kaupungin pohjakartta MK 1:25000
Digitoinut Hanna-Leena Salminen

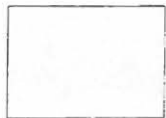
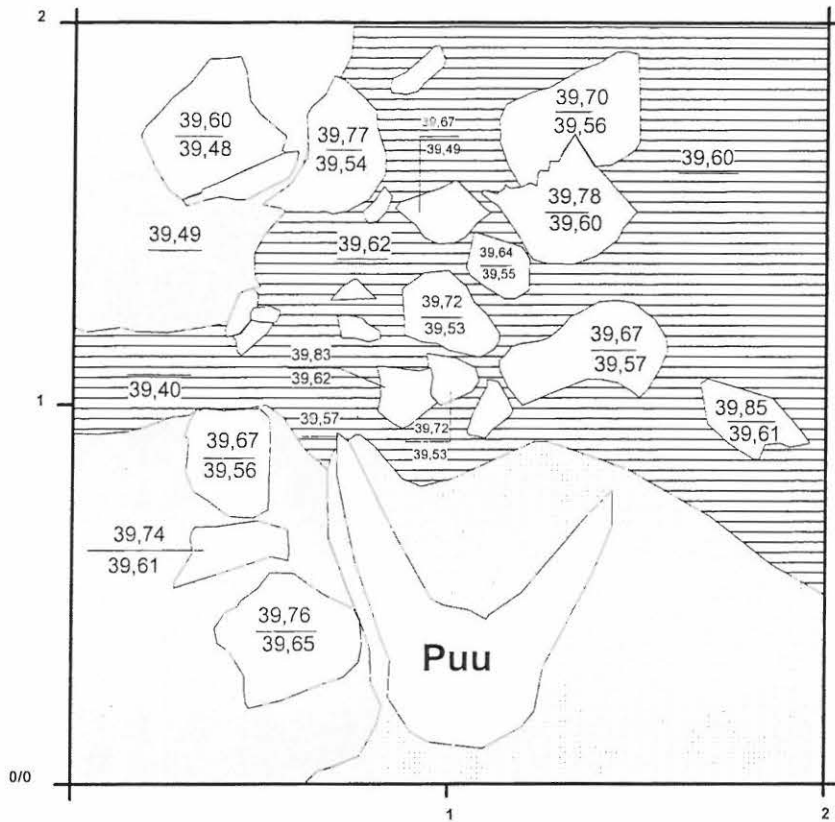
- Humus
- Kallio
- Kivi

RAISIO KERTTULA VAHANIITTY 2006
 KARTTA 2 Rkn:o 6:82
 Latomus 1, taso 1
 Kp 40,04 m m.p.y. MK 1:20
 Piirt. Hanna-Leena Salminen
 Kaivausjohtaja Jari Näränen

- Humus
- Kallio
- Kivi

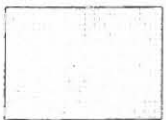
RAISIO KERTTULA VAHANIITTY 2006
 KARTTA 3 Rkn:o 6:82
 Latomus 1, taso 1
 Kp 40,04 m m.p.y. MK 1:20
 Piirt. Hanna-Leena Salminen
 Kaivausjohtaja Jari Näränen

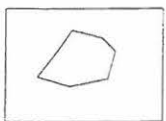
Kallio

Punertavan ruskea puhdas hiekka

Humus

Kivi

Puu

RAISIO KERTTULA VAHANIITTY 2006
KARTTA 4 Rkn:o 6:82

Latomus 2, taso 1

Kp 40,04 m m.p.y.

MK 1:20

Piirt. Hanna-Leena Salminen

Kaivausjohtaja Jari Näränen